

Komenda, 31. marec 2023

V petek, 31. marca 2023, je bilo v Komendi ustanovljeno Združenje hribovskih in gorskih kmetov Slovenije.

Predsednik združenja je postal Gašper Kosmač, hribovski kmet z Mrzlega Vrha nad Idrijo.

Položaj kmetov v Sloveniji se slabša. Pri tem posebej izstopa položaj kmetij, ki kmetujejo na območjih z naravnimi omejitvami. Posledično kmetje opuščajo kmetijsko dejavnost, zaradi česar ostaja na teh območjih vedno več zemlje neobdelane. Hribovske in gorske kmetije, ki ostajajo, se sicer nekoliko povečujejo, vendar imajo pri tem omejene možnosti, saj v tako težkih obdelovalnih pogojih ne morejo obdelati dodatnih površin. Z opustitvijo kmetovanja pa umirajo vasi, še posebej tiste, ki so oddaljene od večjih središč.

Pomen hribovskih in gorskih območij so prepoznali tudi pisci slovenske ustave, ki so v **71. členu zapisali, da država skrbi za gospodarski, kulturni in socialni napredek prebivalstva na gorskih in hribovitih območjih.**

Slovenija nima specifičnih sistemskih instrumentov, ki bi sledili omenjenemu členu ustave glede kmetov. Skrb za kmete na gorskih in hribovitih območjih je umeščena v ukrepe kmetijske politike v okviru skupne kmetijske politike EU. Zanje so namenjena sredstva za območja z omejenimi dejavniki (OMD sredstva), ki pa ne zadoščajo za zaustavitev opuščanja kmetovanja na hribovskih in gorskih področjih. Višina teh plačil je daleč od ekonomske cene storitev, ki jih kmetije opravljajo v javno dobro (ohranjanje kulturne krajine). Poleg omenjenih plačil je v Strateškem načrtu za kmetijstvo za hribovske in gorske kmetije le malo ukrepov, ki bi jih lahko koristili, obenem pa so povezani z obsežnimi administrativnimi zahtevami, ki jim marsikdo ni kos in se zato raje odpove koriščenju teh sredstev.

Preštevilčna populacija zveri in divjadi ogroža kmetovanje v hribih in gorah.. Kljub stalnim naporom, država ne ponuja rešitev, ki bi bile za kmete sprejemljive. Davčna politika gre v smeri dodatnih davčnih obremenitev kmeta (višje bonitetne ocene zemljišč in s tem povezan davek na Katastrski dohodek, obdavčitev OMD podpor), in ne v smeri davčne razbremenitve hribovskih in gorskih kmetij.

Kmetijska politika le delno naslavlja težave kmetovanja v hribih in gorah. **Ocenili smo, da je čas, da hribovski in gorski kmetje s svojimi izkušnjami, začnemo dejavno vplivati na izpolnjevanje 71. člena ustave, tako s predlogi sistemske narave, kot s predlogi pri kratkoročnih ukrepih kmetijske politike.**

Sklepi ustanovne skupščine Združenja hribovskih in gorskih kmetov:

- Ustanovi se Združenje hribovskih in gorskih kmetov, ki mora v najkrajšem času pridobiti status organizacije, ki na ravni države zastopa hribovske in gorske kmete. Pri tem se povezuje in usklajuje z drugimi deležniki, ki zastopajo slovenske kmete; KGZS, Sindikat kmetov Slovenije, Zveza podeželske mladine Slovenije, Zadružna zveza Slovenije, Zveza kmetov Slovenije ter drugimi panožnimi zvezami in združenji.
- V skladu z 71. členom ustave, je treba poskrbeti za obstoj in napredek hribovskih in gorskih kmetov s sistemskimi in kratkoročnimi ukrepi. Za plačila OMD je treba nameniti več sredstev. Plačila OMD ne smejo biti obdavčena. Izračun točk OMD mora temeljiti na enotni obravnavi strmin ne glede na nadmorsko višino. Nadmorska višina in z njo povezane omejitve morajo biti obravnavne ločeno in v skladu z vplivom, ki ga ta ima na kmetijsko pridelavo. Vrednost točke OMD mora biti za vse kmetije z obremenitvijo GVŽ enaka.
- Vzpostavitev učinkovitih sistemskih ukrepov, ki bodo preprečili škodo, ki jo kmetom povzročajo zveri in divjad. Potrebno je zagotoviti nemoteno kmetovanje, saj je le-to ogroženo s preveliko populacijo zveri in divjadi. Stalež zveri in divjadi je treba radikalno zmanjšati. Treba je določiti območja brez zveri. Dosedanji ukrepi so neučinkoviti in dodatno bremenijo kmeta tako fizično kot administrativno.

Za več informacije je na voljo predsednik Združenja g. Gašper Kosmač, tel:040270356

Kaj bomo zagovarjali:

- **Zmanjšanje davčnih bremen hribovskih in gorskih kmetij.** S tem bo omogočen razvoj teh kmetij in večji interes mladih za nadaljevanje kmetovanja. Strošek na enoto pridelka je na gorskih in hribovskih kmetijah zaradi otežene pridelave velik.
- **Urejena socialna varnost za vse generacije na hribovskih in gorskih kmetijah.** Omogočiti je potrebno uvedbo temeljnega dohodka ali plačila socialnih prispevkov hribovskim in gorskim kmetom, predvsem na demografsko najbolj ogroženih območjih.
- **Pravično plačilo za pridelano hrano in opravljanje nekmetijskih funkcij.** Le tako bodo hribovski in gorski kmetje vztrajali in ohranili podeželski prostor poseljen, obdelan in vabljen za turiste.
- **Vzpostavitev učinkovitih sistemskih ukrepov, ki bodo preprečili škodo, ki jo kmetom povzročajo zveri in divjad.** Potrebno je zagotoviti nemoteno kmetovanje, saj je le-to ogroženo s preveliko populacijo zveri in divjadi. Dosedanji ukrepi so neučinkoviti in dodatno bremenijo kmeta tako fizično kot administrativno. Kmetje bi morali sodelovati pri pripravi lovsko-upravljaljskih načrtov.
- **Ukrepi kmetijske politike morajo biti vezani na točke OMD.** Predlagamo pravila: višje točke - nižji vstopni prag, višje točke - lažji dostop do investicijskih sredstev, višje točke - višji deleži financiranja. Razvoj hribovskih in gorskih kmetij je potrebno spodbuditi na podlagi investicijskih podpor namenjenih gorskim kmetijam.
- **Ukrepi kmetijske politike morajo bolj spodbujati dejansko pridelavo kakovostne hrane in ne kmetijsko dejavnost ne glede na količino pridelane hrane.**
- **Zmanjšanje administrativnih ovir pri registraciji in izvajanju dopolnilnih dejavnosti ter pri neposredni in/ali skupni prodajo.** Obenem je potrebno povišati zgornjo mejo prihodka za t.i. pavšaliste.
- **Oblikovanje ukrepov kmetijske politike in sistemskih ukrepov, ki bodo prispevali k ohranitvi in razvoju hribovskih in gorskih kmetij,** obenem pa ne smejo prekomerno administrativno obremenjevati kmetov.

Kako do cilja:

- **Združenje hribovskih in gorskih kmetij mora v najkrajšem času pridobiti status organizacije, ki na nivoju države zastopa interese hribovskih in gorskih kmetov.** Pri tem se povezuje in usklajuje z drugimi deležniki, ki zastopajo slovenske kmete (Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Sindikat kmetov Slovenije, Zveza podeželske mladine Slovenije, Zadružna zveza Slovenije, Zveza kmetov Slovenije in panožne zveze oz. združenja).
- **S povezovanjem in izmenjavo izkušenj med kmeti,** ki delujejo v podobnih pogojih in se srečujejo s podobnimi izzivi.
- **S povezovanjem kmetov in potrošnikov.**
- **S pripravo predlogov dolgoročnih sistemskih rešitev** za ohranitev in razvoj hribovskih in gorskih kmetij.
- **S sodelovanjem z odločevalci na lokalni in državni ravni,** ki vplivajo na pogoje našega dela in na našo prihodnost ter z aktivnim vključevanjem v načrtovanje in izvajanje politik, povezanih z našim delom in obstojem (kmetijska, davčna, okoljska, socialna in druge politike)
- **S povezovanjem z drugimi panogami gospodarstva, ki so na kakršen koli način povezani z našim delom** (turizem, energetika, lesno predelovalna industrija...)
- **Z ohranjanjem in razvijanjem potenciala hribovskih in gorskih kmetij** z možnostmi izkoriščanja lastnih možnosti na področju predelave kmetijskih pridelkov, neposredne prodaje in skupne prodaje, predelave lesa, turističnih dejavnosti, izkoriščanja obnovljivih virov energije ter z opravljanjem nalog, ki se izvajajo na njihovi zemlji (lovski čuvaji, naravovarstvene naloge ...)
- **S povezovanjem s sorodnimi združenji v tujini,** predvsem v sosednjih državah in v alpskem prostoru.
- **S povečanjem prepoznavnosti vloge hribovsko-gorskega kmetijstva za širšo skupnost** ter ozaveščanjem javnosti o težavah, s katerimi se soočajo gorski kmetje.
- **S prizadevanjem za vključitev specifičnih znanj v izobraževalni sistem, skladno s potrebami hribovskih in gorskih kmetov.**